

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Samfundsfag A

Studentereksamen

Ny ordning

2. del

Udleveres efter 40 minutter

Torsdag den 27. maj 2021
kl. 9.00 - 15.00

Corona

Opgavernes spørgsmål med bilag.

Dette opgavesæt består af en fællesdel og tre delopgaver.

Fællesdelens to spørgsmål (1a og 1b) skal **begge** besvares.

Af de tre delopgaver (A, B og C) skal du vælge **én** til besvarelse.

Ved bedømmelsen af besvarelsen vejer alle 3 spørgsmål (spørgsmål 1, 2 og 3) lige meget.

Det betyder, at fællesdelen (samlet) vejer cirka $1/3$ og delopgaven cirka $2/3$.

CORONA

Fællesdel

Besvarelsene af opgaverne 1a og 1b må samlet maksimalt fylde 700 ord.

- 1a. Hvad kan der af tabel 1 udledes om ændringerne i vælgernes tilslutning til Folketingets partier fra folketingsvalget i 2019 til meningsmålingen den 9. september 2020. Besvarelsen skal understøttes af beregninger af et 95%-konfidensinterval for hvert af partierne i rød blok, og du skal anvende viden om vælgeradfærd.

Tabel 1. Partiernes stemmeandel. Folketingsvalget juni 2019 og meningsmåling den 9.9.2020. Procent.

Parti	Folketingsvalg 2019	Meningsmåling 9.9.2020
Enhedslisten	6,9	6,3
Socialistisk Folkeparti	7,7	6,6
Socialdemokratiet	25,9	33,2
Det Radikale Venstre	8,6	7,1
Alternativet	3,0	0,9
Dansk Folkeparti	8,7	6,9
Det Konservative Folkeparti	6,6	8,7
Venstre	23,4	17,2
Liberal Alliance	2,3	2,5
Nye Borgerlige	2,4	6,2

Note: 1.629 respondenter har deltaget i meningsmålingen fra Epinion.

Kolonnerne summerer ikke til 100 procent, fordi det kun er Folketingets partier, der er medtaget i tabellen.

Kilde: www.dr.dk. 9.9.2020.

- 1b. Opstil tre hypoteser, som kan forklare de sammenhænge mellem den politiske blok, man tilhører, og holdning til politikernes indsats under corona-epidemien, der kommer til udtryk i tabel 2.

Hver hypotese skal understøttes af en faglig begrundelse.

Tabel 2. Vælgernes holdninger til politikernes indsats under corona-epidemien, fordelt på politiske blokke. 2020. Procent.

	Rød Blok	Blå Blok
Politikerne skal gøre alt, hvad de kan, for at begrænse konsekvenserne af corona-epidemien i Danmark, <i>også selv om jeg skal betale 1% mere i skat.</i>	90	70
Politikerne skal gøre alt, hvad de kan, for at begrænse konsekvenserne af corona-epidemien i Danmark, <i>også selv om de er usikre på, om de konkrete indsatser virker.</i>	74	60
Politikerne skal gøre alt, hvad de kan, for at begrænse konsekvenserne af corona-epidemien i Danmark, <i>også selv om det betyder, at nedlukningen af Danmark fortsætter.</i>	72	60
Politikerne skal gøre alt, hvad de kan, for at begrænse konsekvenserne af corona-epidemien i Danmark, <i>også selv om det medfører, at der kommer 50.000 flere arbejdsløse.</i>	71	56

Note: 934 respondenter har svaret på spørgsmål om deres partivalg og taget stilling til, hvor enige/uenige de er i påstandene i tabellen. Herefter er svarene lagt sammen i politiske blokke. Procenttallene i tabellen angiver, hvor mange, som har svaret "enig" eller "overvejende enig". Alternativet henregnes i denne undersøgelse til rød blok. Kilde: Megafon for Cevea. 2.5.2020.

Delopgave A: Dansk økonomi

2. Undersøg, hvad der af materialet i bilag A1 (tabel 1, tabel 2, figur 1, figur 2 og figur 3) kan udledes om udviklingen i dansk økonomi fra januar 2018 til sommeren 2020. Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger og et diagram ud fra de beregnede tal.
Du skal anvende viden om økonomiske sammenhænge.

3. Diskutér, hvilke muligheder regeringen har for at skabe økonomisk vækst i Danmark på kort og lang sigt.
Diskussionen skal tage udgangspunkt i bilag A2, og du skal anvende viden om økonomisk politik.

BILAG A1

Tabel 1. BNP, beskæftigede og indkomstoverførsler. 2018-2020. Kvartalsvis (K). Absolutte tal.

	2018 K1	2018 K2	2018 K3	2018 K4	2019 K1	2019 K2	2019 K3	2019 K4	2020 K1	2020 K2
BNP (Mia. Kr.)	516,3	518,9	521,7	525,8	526,8	533,3	534,4	537,0	526,2	489,8
Beskæftigede (1000 personer)	2.726	2.739	2.746	2.750	2.766	2.775	2.785	2.796	2.788	2.727
Indkomstoverførsler (Mia. Kr.)	89,9	90,6	90,8	91,2	92,6	92,2	92,8	93,8	94,6	97,7

Kilde: Danmarks Statistik. 2020.

Tabel 2. Udvikling i udvalgte forbrugertillidsindikatorer. 2018-2020. Opgjort pr. måned (M). Gennemsnitlige værdier.

	2018 M1	2018 M4	2018 M7	2018 M10	2019 M1	2019 M4	2019 M7	2019 M10	2020 M1	2020 M4	2020 M7
Familiens økonomiske situation i dag, sammenlignet med for et år siden	6,6	3,6	10,1	4,0	7,3	7,9	6,3	7,1	7,4	4,0	3,9
Danmarks økonomiske situation i dag, sammenlignet med for et år siden	16,7	16,9	18,2	12,7	7,7	5,9	9,0	3,9	9,1	-23,1	-25,4
Anskaffelse af større forbrugsgoder	-7,7	-7,1	-7,0	-8,0	-6,5	-6,5	-6,0	-9,2	-5,4	-21,3	-7,5

Note: Forbrugerne er blevet spurgt om følgende:

”Hvordan er familiens økonomiske situation i dag sammenlignet med for et år siden?”

”Hvordan synes du, den økonomiske situation for Danmark er i dag sammenlignet med for et år siden?”

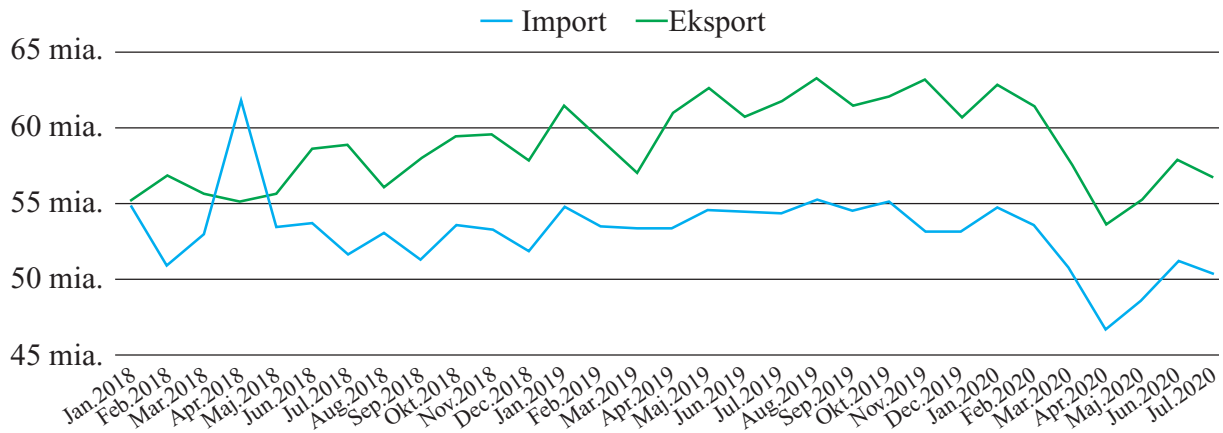
”Mener du, at det for øjeblikket er fordelagtigt at anskaffe større forbrugsgoder som fjernsyn, vaskemaskine eller lignende, eller er det bedre at vente?”

Svarene er målt ved, at de mest negative svar (meget dårligere/meget ufordelagtigt) tildeles værdien -100, de mest positive svar (meget bedre/meget fordelagtigt) tildeles værdien 100, og et neutralt svar tildeles værdien 0.

Kilde: Danmarks Statistik. 2020.

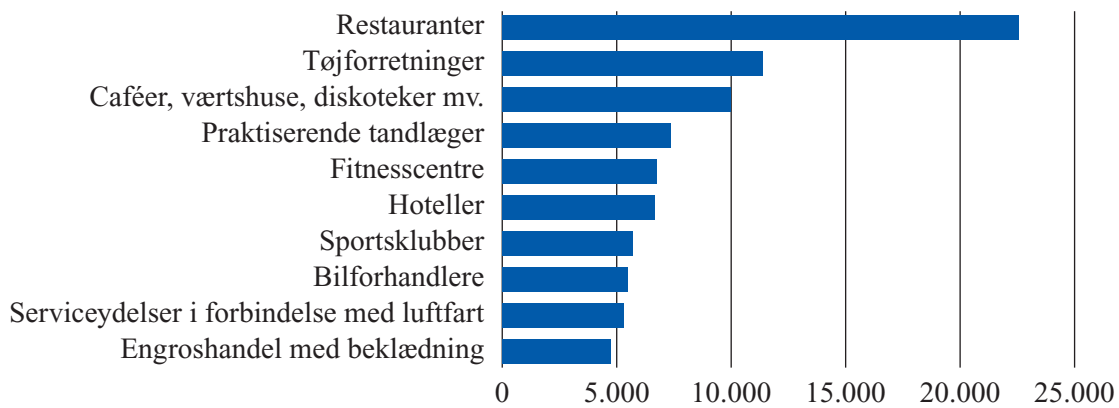
BILAG A1 (fortsat)

Figur 1. Den samlede danske udenrigshandel. 2018-2020. Mia. kr. Opgjort pr. måned.

Kilde: Danmarks Statistik. 2020.

Figur 2. Antal job på lønkompensation, fordelt på brancher. Marts - juni 2020.

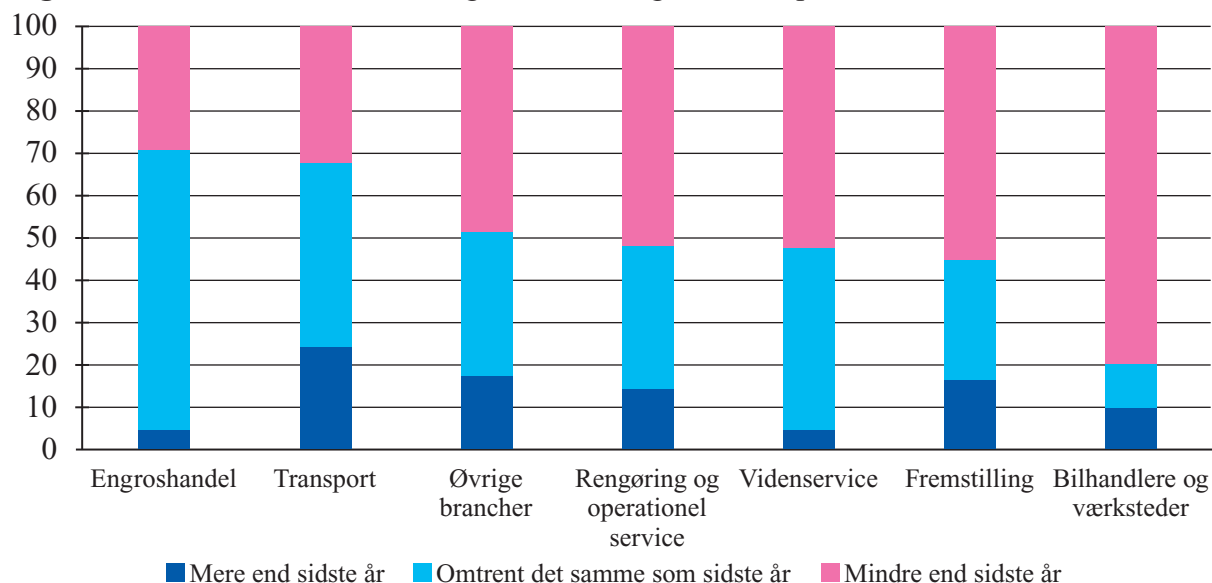

Note: Lønkompenationsordningen hjælper virksomheder, der er økonomisk hårdt ramt af Coronakrisen og står overfor at skulle afskedige mere end 30% af medarbejderne eller mere end 50 medarbejdere. Her er vist de 10 brancher, som har haft flest job på lønkompensation i perioden.

Kilde: Danmarks Statistik. 2020.

BILAG A1 (fortsat)

Figur 3. Virksomheders forventning til investeringer, fordelt på branche. 2020. Procent.

Note: 1025 små, mellemstore og store virksomheder fra Dansk Industris virksomhedspanel er i juni 2020 blevet spurgt om deres investeringsforventninger. "Engroshandel" betyder handel mellem virksomheder, "øvrige brancher" er fx restauranter eller hoteller, "operationel service" er fx kantinedrift, "videnservice" er rådgivning inden for fx IT, reklame-, revisions- og advokatvirksomhed, "fremstilling" er fx maskinindustri eller møbelindustri.

Kilde: Dansk Industri. 2020.

BILAG A2

Jeppe Maagaard Holm: "Stor genopretningsplan er faldet på plads: Her er hovedpunkterne".

Altinget. 15.6.2020. Uddrag.

1. Der udbetales indefrosne feriemidler svarende til tre ugers ferie. Feriemidlerne vil kunne komme til udbetaling senest oktober 2020. Udbetalingen af feriemidlerne vil ikke blive modregnet i indkomstoverførsler.
2. Der gives et skattefrit engangstilskud på 1.000 kroner til personer på overførselsindkomster. Det gælder blandt andet pensionister og førtidspensionister. Tilskuddet modregnes ikke i borgerens offentlige ydelser. Engangstilskuddet vil kunne udbetales senest oktober 2020.
3. Partierne er enige om at forlænge dagpengeperioden med yderligere to måneder. Det skal give jobsøgende bedre tid til jobsøgning, mens virksomhederne er ved at komme i gang med at slå stillinger op efter coronakrisen.
4. Der oprettes en statslig fond. Fonden skal bidrage til at styrke kapitalgrundlaget i større, samfundsberende danske virksomheder, der har udtømt andre normale finansieringsmuligheder. Der afsættes 10 milliarder kroner til at stifte fonden.
5. Der afsættes 500 millioner kroner i 2020 til en eksportpakke.
6. Der oprettes en genstartsfond på 3 milliarder kroner. Fonden skal sikre betalingsevnen i ellers sunde virksomheder, der har brug for kapital.

Delopgave B: Udbredelsen af COVID-19 i Danmark

- Undersøg, hvad der af materialet i bilag B1 (tabel 1, tabel 2, figur 1 og tabel 3) og B2 kan udledes om sociale og kulturelle årsager til udbredelsen af COVID-19 blandt danskere, indvandrere og efterkommere.
Du skal vurdere metodiske styrker og svagheder ved anvendelsen af bilag B1 og bilag B2 til at undersøge sociale og kulturelle årsager til udbredelsen af COVID-19 blandt danskere, indvandrere og efterkommere.
- Du er sundhedsfaglig rådgiver for statsminister Mette Frederiksen. Skriv et notat til Mette Frederiksen, som sætter hende i stand til at udforme en strategi for, hvordan regeringen kan nedbringe udbredelsen af COVID-19 blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Danmark.
Notatet skal tage udgangspunkt i videoklipet i bilag B3, og du skal anvende viden om ulighed og forholdet mellem struktur og aktør.

BILAG B1

Tabel 1. Andel testet positiv for COVID-19, befolkningsandel og antal smittede pr. 100.000 indbyggere, fordelt på etnisk oprindelse. 2020.

	Personer med dansk oprindelse	Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	Vestlige indvandrere og efterkommere	I alt
Andel testet positiv for COVID-19 ud af alle testede. Procent.	77,9	18,3	3,8	100
Andel af befolkningen. Procent.	86,1	8,9	5,0	100
Antal smittede pr. 100.000 indbyggere.	128	292	109	141

Note: Tallene er baseret på registerdata, som indeholder oplysninger fra CPR-registeret om samtlige personer, der er testet positive for COVID-19 i perioden fra 6. marts til 4. maj 2020, og som har et CPR-nummer. I perioden kunne man kun blive testet, hvis man havde symptomer og fik en henvisning fra egen læge. Antallet af testede i de enkelte grupper svarer stort set til den andel, de udgør i befolkningen, og derfor kan forskelle i testhyppighed ikke forklare forskelle i hyppighed af positive tilfælde. I alt blev 8231 testet i perioden.

Opdelingen af vestlige og ikke-vestlige lande er defineret af Danmarks Statistik. Vestlige lande omfatter Norden, EU-lande samt Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz, Storbritannien, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. Ikke-vestlige lande omfatter alle øvrige lande.

Kilde: Epidemiologisk trend og fokus: Herkomst (etnicitet). Statens Serum Institut. 2020.

BILAG B1 (fortsat)

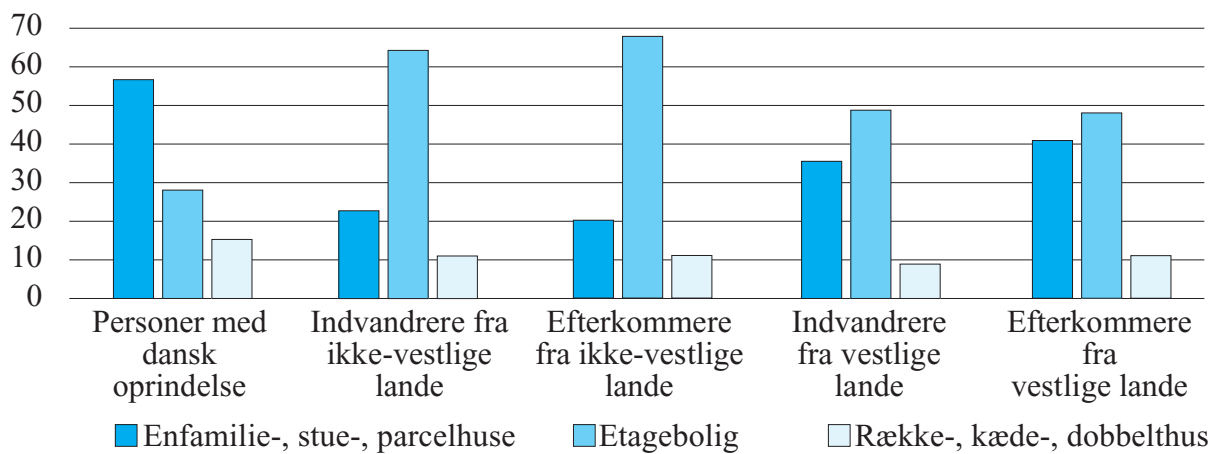
Tabel 2. Antal hjemmeboende børn under 25, fordelt på etnicitet. 2019. Procent.

	Par, hvor begge har dansk oprindelse	Par, hvor begge er indvandrere fra ikke-vestlige lande	Par, hvor begge er efterkommere fra ikke-vestlige-lande	Par, hvor begge er indvandrere fra vestlige lande	Par, hvor begge er efterkommere fra vestlige-lande
Andel par, som har 1-2 børn	83,4	69,4	82,2	89,4	66,7
Andel par, som har 3 eller flere børn	16,6	30,6	17,8	10,6	33,3
I alt	100	100	100	100	100

Note: I kategorien ”par, hvor begge er efterkommere fra vestlige lande” indgår der kun 12 familier i alt. Tallene baserer sig på registerdata fra Danmarks Statistik.

Kilde: Indvandrere i Danmark. Danmarks Statistik. 2019.

Figur 1. Boligforhold, fordelt på etnisk oprindelse. 2019. Procent.

Note: Tallene baserer sig på registerdata fra Danmarks Statistik. Ifølge Danmarks Statistik har en gennemsnitlig person i en etagebolig 44 kvadratmeter til rådighed, i række-, kæde- og dobbelthus 49 kvadratmeter og i enfamilie-, stue- og parcelhuse 59 kvadratmeter.

Kilde: ”Corona rammer skævt”. Institut for Menneskerettigheder. 2020.

BILAG B1 (fortsat)

Tabel 3. Brancheansættelse blandt danskere, indvandrere og efterkommere. 2018. Procent.

	Personer med dansk oprindelse	Indvandrere fra ikke-vestlige lande	Efterkommere fra ikke-vestlige lande	Indvandrere fra vestlige lande	Efterkommere fra vestlige lande
Hoteller og restauranter	3,2	12,2	8,9	8,2	6,3
Lokaltog, bus og taxa	0,7	4,0	2,0	0,5	0,6
Rengøring mm.	1,8	9,2	2,3	7,2	2,0
Post og kurer-tjeneste	0,8	1,5	2,3	1,7	1,2
Frisører, vaske-rier og andre serviceydelse	0,7	2,5	0,9	0,8	0,6
Grundskole, gymnasier, erhvervsskoler og videregående uddannelse	7,2	4,4	4,6	6,3	6,3
Finansiering og forsikring	2,9	1,2	2,6	1,9	2,7
Andre brancher	82,7	65,0	76,4	73,4	80,3
I alt	100	100	100	100	100

Note: Tallene baserer sig på registerdata fra Danmarks Statistik.

Kilde: Danmarks Statistik. Indvandrere i Danmark. 2019.

BILAG B2

Line Vikkelsø Slot m.fl.: ”Corona rammer skævt”.

Institut For Menneskerettigheder. 2020.

Paula (spansktalende etnisk minoritet fra Mexico): ”De første uger med corona var de sværeste, for jeg vidste overhovedet ikke, hvad jeg skulle gøre. Mine børn kom hjem fra skole og sagde ’mor, der er en virus’, og jeg vidste ikke noget, eller hvordan vi skulle tackle det. Det skabte angst. Lige så snart jeg skulle ud at købe ind, var det svært, fordi jeg ikke vidste, om jeg fulgte reglerne, om der var nye tiltag, som jeg ikke var blevet informeret om, og det gjorde mig usikker. Fordi jeg er i et land, der ikke er mit land, hvad skal jeg så gøre, hvis jeg bliver syg, eller hvis mine børn bliver syge? Jeg kender intet til det her. Inde på hjemmesiden med informationer stod der almindelige ting om at spritte af, vaske hænder og holde afstand, men

BILAG B2 (fortsat)

der stod ikke noget om, hvordan det skal foregå, når børnene skal i skole igen, og hvordan jeg skal købe ind.”

Bydelsmoderen Maryam (fra Aarhus): ”Der var mange, som ikke forstod, hvad der blev sagt til alle de her pressemøder, så hver gang, der var et pressemøde, var vi godt nok på. Folk blev ved med at ringe og spørge, hvad mener de med det? Mange har fået lavet en test af corona på et af deres børn og får først svar om to dage, og så får de at vide, at det kan de kun få ved at gå ind på sundhed.dk, og der er mange, der ikke har forstand på digitale ting. Der var nogen, der slet ikke kunne få fat på lægen, og det er en katastrofe. Jeg har selv prøvet at kontakte lægen for en familie på fem personer, hvor moderen mistænkte, at hun havde corona, og vi prøvede at få fat på lægen på alle mulige måder, men vi kunne ikke komme igennem. Så endte vi med at tage fat på sygehuset, men de ville først have en henvisning fra lægen. Fordi de ikke havde de rigtige informationer, var der mange, der valgte at beholde deres børn hjemme og ikke ville sende dem afsted, fordi de var bange og i tvivl.”

Note: Institut for Menneskerettigheder har i maj 2020 foretaget 16 semistrukturerede kvalitative interviews med etniske minoriteter, som endnu ikke har lært det danske sprog, og med bydelsmødre, som er en civil samfundsorganisation, der har som deres kerneopgave at mobilisere lokale kvinder til at tage ansvar for deres lokalområde. Bydelsmødrene har selv etnisk minoritetsbaggrund, taler flere sprog og er kendte ansigter i lokalområdet.

Kilde: Corona rammer skævt. Etnicitet og smitte. Institut For Menneskerettigheder. Juni 2020.

BILAG B3

DR1. TV-avisen.

15.8.2020.

Delopgave C: Verden efter corona-krisen

2. Sammenlign de syn på coronakrisens konsekvenser for den internationale orden, som fremgår af bilag C1, C2 og C3.
I sammenligningen skal du anvende teorier om international politik.
3. Diskutér, i hvilket omfang corona-krisen udvider eller begrænser Kinas muligheder for at styrke sin internationale magtposition.
Diskussionen skal tage udgangspunkt i bilag C4, og du skal anvende viden om magt i international politik.

BILAG C1

SidseL Nyholm: "Globaliseringens nekrolog skrives for tidligt. Interview med Joseph S. Nye."

Kristeligt Dagblad. 1.5.2020. Uddrag.

Joseph S. Nye er professor i international politik ved Harvard University.

De dramatiske og næsten ubegribeligt vidtforvrenede følgerikninger (af den globale corona-pandemi, red.) får nogle kommentatorer til at spå, at pandemien vil markere afslutningen på globaliseringens æra og bane vejen for en helt ny verdensorden, muligvis med Kina i spidsen. Men vi bør være skeptiske over for påstande om, at pandemien "ændrer alt". Det siger Joseph S. Nye. "Coronapandemien vil afgjort føre til forandringer i verden. Men vi står ikke uvægerligt over for et globalt vendepunkt. Man bør være varsom med at formode, at store kriser automatisk vil få store følgerikninger," siger Nye.

Den amerikansk-ledede globalisering, som siden 1945 har bundet verden tættere sammen, vil i det store hele fortsætte med at sætte dagsordenen for verdens udvikling, forudsiger han. "Vi kan komme til at opleve nogle begrænsninger på international handel og andre politisk bestemte aspekter af den økonomiske globalisering. Men andre aspekter af globaliseringen som pandemier og klimaforandringer er ikke politisk bestemte. De kan ikke standses. De bremses ikke af mure, våben og toldtariffer. Verdens grænser bliver stadig mere porøse på grund af alt fra smitsomme sygdomme og luftforurening til teknologi og cyber-terrorisme," siger han.

To af verdens stormagter, det autoritære Kina og det demokratiske USA, er ifølge Joseph S. Nye begge "dumpet" til den første prøve, som corona-virussen stillede dem over for. Men større globale politiske omvæltninger er ikke nødvendigvis i vente ifølge Nye. "Kinas propagandaforøg på at tildele sig selv rollen som leder af det globale pandemiberedskab og blandt andet at bistå andre lande med medicinsk udstyr er blevet mødt med sund skepsis i Europa og andre steder," siger han. "USA har både geopolitisk, demografisk, økonomisk og teknologisk bedre kort på hånden end Kina. Derfor kan jeg ikke forestille mig, at magtbalancen mellem Kina og USA ændrer sig på grund af corona-krisen. USA vil dominere den globale verdensorden også efter corona-pandemien," siger Nye.

Joseph S. Nye understreger dog samtidig, at USA i slipstrømmen på corona-krisen kan ende med at forspilde en mulighed for at konsolidere sin position som verdens værdimæssige og kulturelle supermagt. "USA's åbenhed, mangfoldighed og kreativitet er en enorm styrke og giver nationen et uvurderligt fortrin. Det ville være uklogt for USA at fortsætte med at lukke sig om sig selv ved at vende ryggen til internationale alliancer og institutioner," siger han.

BILAG C2

Christian Bennike: ”Det her kan føre til en ny kold krig mellem Kina og USA. Interview med Ian Bremmer”.

Information. 6.5.2020. Uddrag.

Ian Bremmer er ph.d. i international politik og præsident for konsulentvirksomheden Eurasia Group.

”Corona ændrer ikke vores verdensorden. Den forstærker alle de tendenser, som allerede er i gang,” siger Ian Bremmer. ”Ti års geopolitisk udvikling bliver komprimeret på 18 måneder.” Corona har forstærket alle de store tendenser i global magtpolitik: Uligheden stiger endnu hurtigere. EU bliver endnu mere fragmenteret. Verden bliver mindre forbundet.

Og det mest bekymrende: ”Det her kan føre til en ny kold krig mellem Kina og USA,” siger Ian Bremmer. Allerede før corona var verden ved at dele sig i to. I Kina og USA. ”Vi har to systemer, som ikke kan operere sammen,” siger han. Snart vil vi igen tale om ”interessesfærer”, forudsiger han. Verdens lande vil skulle vælge side. ”Der kommer en kamp med Kina. Jeg er meget, meget bekymret over det,” siger Bremmer.

I dag er Kina og USA forbundet på en måde, som USA og Sovjet aldrig var: Kineserne opkøber amerikanske statsobligationer, den kinesiske elite sender deres børn på universitetet i USA, og de globale handelskæder knytter landene sammen. Men alt det er ved at ændre sig, siger Ian Bremmer. Der er ingen politisk tillid mellem Beijing og Washington, og de globale produktionskæder bliver lige nu rullet tilbage til nationalstaterne. Tendensen er klar. ”Vi troede, at de her udviklinger ville udfolde sig langsomt over lang tid. Nu er den her: En farligere og mere ustabil verden,” siger han.

Ian Bremmer er nok bedst kendt for at have opfundet udtrykket ”G-nul-verden”. G-nul beskriver den moderne verdensorden: En orden, hvor G8- og G20-samarbejdet ikke længere kan styre kloden. Hvor aftaler er flygtige, og magtudøvelse besluttet ad hoc på bilaterale møder. ”Corona er den første G-nul-krise,” siger han. Det er endnu en tendens, der er blevet speedet op. Finanskrisen i 2008 foregik stadig inden for den amerikanske verdensorden. I dag er der ingen global leder. Kina kan endnu ikke lede verden. Og USA vil ikke. Alt tyder på, at Kina vil komme hurtigere og bedre gennem corona-krisen end både USA og Europa, vurderer Bremmer. I den store kamp mellem de to supermagter ser Kina ud til at have vundet corona. ”Det kommer ikke til at gøre den store forskel, hvem der vinder (det amerikanske præsidentvalg). Lige nu betyder omstændigheder mere end personer,” siger Ian Bremmer. ”Den amerikanske exceptionalisme kommer ikke tilbage, bare fordi Trump forsvinder. Det er ikke engang tæt på at være sandt. Tiden med ideen om USA som et helt særligt land - som drømmenes land, der står i spidsen for verden og spreder sine ideer til resten af kloden - er forbi. Strukturerne i verden har ændret sig så meget,” siger Ian Bremmer. ”Og nu speeder corona det hele op.”

BILAG C3

G. John Ikenberry: “Den næste liberale orden: Smittens tidsalder kræver mere internationalisme, ikke mindre”.

Foreign Affairs. Juli/august 2020. Uddrag.

G. John Ikenberry er professor i international politik ved Princeton University.

Coronavirus-pandemien, som omslynger verden i disse dage, afslører og accelererer kun en udvikling, der har været undervejs i mange år. Med hensyn til sundhed, handel, menneskerettigheder og miljø har verdens regeringer tilsyneladende mistet troen på værdien af at arbejde sammen. Ikke siden 1930'erne har verden i denne grad manglet selv de mest grundlæggende former for samarbejde. Den liberale verdensorden er ved at kollapse, fordi dens førende støtter, ikke mindst USA, har opgivet den. Præsident Donald Trump underminerer aktivt 75 års amerikansk lederskab. USA er på kurs mod en langvarig kamp om dominans med Kina, Rusland og andre rivaliserende magter. Tankegangen er, at denne opsplittede verden ikke vil efterlade ret meget plads til multilateralisme og samarbejde. I stedet vil verden blive præget af ”anarkiets problemer”: Hegemoniske magtkampe, magt-transitioner, konkurrence om sikkerhed, indflydelsessfærer og reaktionær nationalisme.

Men denne fremtid er ikke uundgåelig, og den er helt sikkert ikke ønskelig. USA er måske ikke længere verdens eneste supermagt, men USA's indflydelse har aldrig været baseret udelukkende på magt. Indflydelsen afhænger også af evnen til at tilbyde andre et sæt af ideer og gensidigt fordelagtige institutioner. Hvis amerikanerne opgiver denne rolle for tidligt, vil USA blive mindre og svagere. En tilbagevenden til stormagts-rivalisering vil ødelægge, hvad der er tilbage af de internationale institutioner, som regeringer bruger til at løse fælles problemer. Verden vil blive mindre venligt stemt overfor vestlige værdier som åbenhed, menneskerettigheder og demokrati.

På kort sigt vil den nye corona-virus accelerere den internationale ordens sammenbrud, men pandemien giver også USA mulighed for at vælge en anden kurs: En sidste chance for at sætte sig i spidsen for en liberal verdensorden, som er åben, multilateral og forankret i en koalition af liberale demokratier.

Rivaliseringen mellem USA og Kina vil optage verden i årtier fremover, og ”anarkiets problemer” kan ikke bare ønskes væk. Men for USA og dets partnere er ”modernitetens problemer” en langt større udfordring: Klimaforandringer, pandemier, finanskriser, fejlslagne stater og spredning af atomvåben er større trusler end stormagtsrivalisering. Coronavirus er ansigtet på disse transnationale farer: Den respekterer ikke grænser, og man kan ikke gemme sig fra den eller besejre den i en krig. På godt og ondt er USA og resten af verden i samme båd.

Det er op til USA at føre an i det liberale projekt: At bygge internationale institutioner og normer for at beskytte samfund fra sig selv, fra hinanden og fra modernitetens voldsomme storme.

BILAG C4

Steven L. Myers og Alissa J. Rubin: "Mens antallet af corona-smittede falder, vender Kina blikket mod verden".

New York Times. 18.3.2020. Uddrag.

For blot nogle få uger siden var Kina underkuet af den corona-epidemi, som begyndte i den kinesiske by Wuhan. Nu, hvor antallet af smittede er faldet, har kineserne iværksat en diplomatisk offensiv for at hjælpe, mens resten af verden kæmper med at få virussen under kontrol. Fra Japan til Irak og Spanien til Peru har Kina leveret humanitær bistand i form af donationer og eksperthjælp. Det er en "nødhjælps-lynkrig", som giver Kina muligheden for at positionere sig som en ansvarlig global leder under den verdensomspændende krise. Dermed har Kina indtaget den rolle, som Præsident Trump i stigende grad har afgivet med sin "America First" tilbagetrækning fra internationalt samarbejde. Nu har de fejlslagne globale forsøg på at bekæmpe corona-pandemien givet kineserne en platform, som de kan bruge til at opnå varige geopolitiske fordele. Den kinesiske stat skaber partnerskaber i hele verden baseret på handel, investeringer og - i dette tilfælde - en fordelagtig position som verdens største producent af medicin og ansigtsmasker. Kineserne har længe stræbt efter en mere fremtrædende rolle i FN og andre internationale organisationer, samtidig med at de spreder deres politiske, økonomiske og militære indflydelse - ofte i direkte konkurrence med USA.